

Advokaatide/õigusnõustajate koolitussüsteemid ELis

Poola

Teabe esitaja: riiklik õigusnõustajate koda (*Krajowa Izba Radców Prawnych*)

Aprill 2014

ADVOKAATIDE/ÕIGUSNÕUSTAJATE RIIKLIKU KOOLITUSSÜSTEEMI KIRJELDUS – Poola

1. Juurdepääs kutsealale

Kõrgharidus/ülikooliharidus	JAH
Õigusteaduse kraad on kohustuslik	JAH. Kandidaadil peab olema vähemalt magistrikraad.
Täieõiguslikuks advokaadiks/õigusnõustajaks saamise nõuded	<ul style="list-style-type: none">• Isik peab sooritama advokaadieksami. (Selle korraldab riik (justiitsministeerium). Kohalikud advokatuurid viivad eksami ainult läbi ning ei koosta küsimusi, vaid hindavad vastuseid lähtuvalt ministeeriumi edastatud õigetest vastustest.)• Isik peab läbima kutsepraktika.• Kutsepraktika lõpus tuleb sooritada riiklik eksam.• Isik peab end registreerima advokatuuris. <p>Poolas on kahte liiki juriste: advokaadid ja õigusnõustajad.</p> <p>Veel hiljuti ei olnud õigusnõustajatel õigust kaitsta kliente kriminaalasjades, kuid seda piirangut enam ei kohaldata.</p>

Alates 15. juulist 2015. aastast ei ole pädevuse ulatuses enam erisusi. Nii advokaatidel kui ka õigusnõustajatel on samasugune õigus esineda kõigi kohtute ees ja osaleda igat liiki kohtuasjade menetlemisel. See hõlmab ka ülemkohut, kõrgemat halduskohut ja konstitutsioonikohut.

Ainus erinevus, mis praegu eksisteerib ja jääb kehtima ka pärast 15. juulit 2015, on see, et õigusnõustaja saab kutsealal tegutseda:

- a) sõltumatu kutsealal tegutsejana; või
- b) partnerina seltsingu või ärilise partnerluse raames, kus partneriteks on õigusnõustajad, advokaadid, maksunõustajad, patendivolinikud või välisriigi juristid; või
- c) töölepingu alusel,

samas kui advokaat saab kutsealal tegutseda:

- a) sõltumatu kutsealal tegutsejana; või
- b) partnerina seltsingu või ärilise partnerluse raames, kus partneriteks on õigusnõustajad, advokaadid, maksunõustajad, patendivolinikud või välisriigi juristid.

Advokaat ei saa kutsealal tegutseda töölepingu alusel.

Kui isik soovib saada Poolas juristik (**advokaadiks** või **õigusnõustajaks**), peab ta vastama järgmistele tingimustele:

- 1) ta peab omandama Poola Vabariigis kõrghariduse õigusteaduses ja saama magistrakraadi või omandama kõrghariduse õigusteaduses välisriigis, tingimusel et Poola

	<p>Vabariik tunnustab sellist haridust;</p> <p>2) ta peab olema täieõiguslik kodanik;</p> <p>3) ta peab olema teovõimeline;</p> <p>4) tal peab olema laitmatu iseloom ning tema varasem käitumine peab tõendama nõuetekohast tegutsemist kutsealal;</p> <p>5) ta peab läbima esmaõppe Poola Vabariigis ning sooritama eksami õigusnõustajaks või advokaadiks saamiseks.</p>
<p>Alternatiivsed võimalused kutsealale juurdepääsuks</p>	<p>JAH.</p> <p>Teiste kutsealade esindajad, kes võivad saada advokaadiks alternatiivseid võimalusi kasutades, on doktorikraadiga isikud, õigusteaduse professorid, juristi abid (üksikasjad on esitatud allpool kutsepraktikat käsitlevas osas).</p>
<p><i>2. Koolitus kutsepraktika ajal</i></p>	
<p>Kas on nõutav kutsepraktika läbimine?</p>	<p>JAH</p> <p>Õiguslik alus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigusnõustajaid käsitleva seaduse (Ustawa o Radcach Prawnych) artikkel 32; • advokaadi kutseala käsitlev seadus (Ustawa Prawo o adwokaturze).
<p>Kohustuslik</p>	<p>JAH, kuid mitte kõikide kandidaadi-kategoriate puhul.</p> <p>Kindlaksmääratud kestus: kolm aastat.</p> <p>Advokaadi või õigusnõustaja kutsealale juurdepääsuks on esmaõppe läbimisest ja lõpueksami sooritamisest vabastatud järgmised juuraõpingute lõpetajad:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - isikud, kellel on habiliteeritud doktori kraad, ja õigusteaduse professorid; - isikud, kes on töötanud kohtuniku, prokuröri või notarina; - järgmised isikud: i) kes on sooritanud lõpueksami, mis annab neile õiguse töötada kohtunikuna, või ii) kellel on doktorikraad ja kes on viimase viie aasta jooksul töötanud vähemalt kolm aastat madalamal ametikohal kohtusüsteemis või juristi abina õigusbüroos. <p>Lõpueksami (advokaadieksami) peavad siiski sooritama järgmised esmaõppe läbimise kohustusest vabastatud juuraõpingute läbijad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - isikud, kes on vähemalt viis aastat: <ul style="list-style-type: none"> a) töötanud kohtusüsteemis madalamal ametikohal advokaadieksami sooritamisele eelnenud viimase kaheksa aasta jooksul; b) töötanud advokaadiksamile eelnenud viimase kümne aasta jooksul õigusbüroodes töölepingu või tsiviilõigusliku lepingu alusel ametikohtadel, kus on vajalikud õigusalsed teadmised ja mis on otseselt seotud klientidele õigusalse nõu andmisega; c) töötanud advokaadiksamile eelnenud viimase kümne aasta
--	--	--

		<p>jooksul avaliku sektori asutustes ametikohtadel, kus on vajalikud õiguslased teadmised ja mis on otseselt seotud õiguslase nõu andmisega neile asutustele;</p> <ul style="list-style-type: none"> - isikud, kes sooritasid edukalt kohtuniku, prokuröri või notari lõpueksami.
Kutsepraktika raames pakutava koolituse korraldamise eest vastutavad struktuurid		Kutseala ühendused (koolitusi korraldavad nii õigusnõustajate kojad kui ka advokaatide kojad).
Kutsepraktika raames pakutava koolituse vorm		Praktika mõlema kutseala ühenduse järelevalve all.
Sobivuseksam/kontroll enne kutsepraktika algust	JAH	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollitakse diplomit. • Tuleb sooritada sobivuseksam.
Kindlaksmääratud õppekava kutsepraktika ajal	JAH	<p>Peamised käsitletavat teemad:</p> <p>deontoloogia alased põhimõtted, tsiviilõigus, tsiviilkohtumenetlus, kriminaalõigus, kriminaalmenetlus, haldusõigus, haldusmenetlus, tööõigus, ELi õigus, maksuõigus, sotsiaalkindlustusõigus, perekonnaõigus, äriühinguõigus, maksejõuetust käsitlev õigus, intellektuaalomandi õigus.</p>
ELi õigust ja keeleõpet käsitlevad erisused	JAH	<p>ELi õiguse alane koolitus on osa advokaatide ja õigusnõustajate koolitusest või kutsepraktikast, kuid ametlik õppekava puudub. Tavaliselt koolitatakse juriste menetluseõiguse ja ELi institutsioone käsitleva õiguse alal ning</p>

		<p>harva materiaalõiguse alal.</p> <p>Advokaatide ja õigusnõustajate keeleõpet käsitlevad kohustused puuduvad.</p>
Kutsepraktika periood on jagatud erinevateks etappideks	JAH	<p>Ette on nähtud erinevad etapid eesmärgiga käsitleda erinevaid õigusvaldkondi.</p> <p>Igale praktikaga hõlmatud õigusvaldkonnale on ette nähtud erinev ajaperiood kolmest nädalast kuni kuue kuuni.</p> <p>Teoreetilistes tundides keskendutakse neile teemadele praktika konkreetsel perioodil (näiteks esimesel aastal keskendutakse tsiviilõigusele, tsiviilkohtumenetlusele ja tööõigusele).</p>
Kutsepraktika järgne hindamine/eksam	JAH	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjalike eksamite alusel. • Juhendajate aruannete alusel, mis käsitlevad praktikategevusi (juhendaja esitab oma üksikasjaliku arvamuse selle kohta, kuidas on praktikandi erinevad kutsealased oskused konkreetse aasta jooksul arenenud).
<i>3. Täiendusõppe süsteem</i>		
Täiendusõppe spetsialiseerumisõppe eristamine	ja	EI ERISTATA.
Täiendusõppe läbimisega seotud kohustused	JAH	<p>Täiendusõppe läbimise kohustused on sätestatud riikliku õigusnõustajate koja ja kõrgema advokatuurinõukogu sisemistes eeskirjades.</p> <p>Advokaatide kutseühendus koosneb 24 vandeadvokaatide kojast. Advokaatide kodade tegevust reguleeriv sõltumatu riiklik organ on kõrgem advokatuurinõukogu.</p>

		<p>Iga organisatsioon korraldab ise oma liikmete täiendusõpet. Sellepärast vastutavad mõlema kutseala ühendused advokaatide ja õigusnõustajate täiendusõppe eest.</p> <p>Riiklik õigusnõustajate koda on pädev õigusnõustajatega seotud küsimustes, samas kui kõrgem advokatuurinõukogu on pädev advokaatidega seotud küsimustes.</p> <p>Õiguslik alus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - õigusnõustajaid käsitleva seaduse artikkel 41; - õigusnõustajate eetikakoodeksi artikkel 23; - riikliku õigusnõustajate koja 6. juuni 2008. aasta resolutsioon nr 30/B/VII/2008; - advokaadi kutseala käsitleva seaduse artikli 3 lõige 4; - advokaatide eetikakoodeksi § 8; - riikliku advokaatide koja 19. novembri 2011. aasta resolutsioon nr 57/2011; - 25. märtsi 2006. aasta deklaratsioon täiendusõppe kohta.
Spetsialiseerumisõppe läbimisega seotud kohustused	PUU DU- VAD	Spetsialiseerumist ei ole nimetatud riigi õigusaktides ega ka kutseala ühenduste kodukordades.
Kohustused seoses võõrkeelte õppimisega	Kohustused puuduvad.	
Täiendusõppe/spetsialiseerumisõppe raames ELi õiguse omandamisega seotud kohustused	Kohustused puuduvad.	

Akrediteerimisvõimalus	Ei kohaldata.	
Nende koolituspakkujate arv, kes pakuvad täiendusõpet	Üle 50 koolituspakkuja.	
Nende koolituspakkujate liik, kes töötavad välja akrediteeritud täiendusõppe kursusi	<ul style="list-style-type: none"> • Advokatuur. • Akrediteerimata eraõiguslikud tulunduslikud koolituspakkujad. • Akrediteerimata eraõiguslikud või avalik-õiguslikud mittetulunduslikud koolituspakkujad (sealhulgas ülikoolid). 	
Koolituste liigid ja õppemeetodid		
Koolituste liigid, mis on heaks kiidetud täiendusõppe või spetsialiseerumisõppe läbimise kohustuse raames	<ul style="list-style-type: none"> • Auditoorsetel koolitustel osalemine; • e-õppe moodulite läbimine; • koolituskonverentsidel osalemine; • koolitustel osalemine koolitaja või õpetajana; • kirjutamine/avaldamine. 	Osalemine koolitusel, mis toimub teises liikmesriigis: jah , täiendusõppe läbimise kohustuse võib täita ka teises liikmesriigis koolituse läbimisega.
<i>5. Järelevalve koolituse üle</i>		
Täiendusõppe üle järelevalvet tegevad organisatsioonid	JAH	Kutseala ühendus. Õigusnõustajatega seotud küsimustes pädevad kohalikud kojad ja advokaatidega (vandeadvokaatidega) seotud küsimustes pädevad kohalikud kojad.
Järelevalveprotsess	Järelevalvet tehakse:	

- koolituse õppekava üle;
- koolitust korraldava üksuse üle;
- selle üle, kas koolitus on suunatud täielikult või peamiselt juristidele ning kas koolitusega arendatakse juristi kutsealaseid oskuseid.

6. Koolitussüsteemi riiklik reform

2011.–2012. aastal on läbi viidud riikliku süsteemi reform eesmärgiga kohandada koolitusnõudeid olemasolevatele vajadustele.

Praegu läbivad praktikandid praktilisema ja vähem teoreetilise koolituse.

Samuti on koolitus muutunud interaktiivsemaks (arutelud, juhtumianalüüsid, harjutuskohus). Suuremat rõhku pannakse ELi õigusele, maksuõigusele, uutele tehnoloogiatele ja õigusteenuste turundusele.

Allikas: Euroopa õigusalase koolituse teemaline katseprojekt „Lot 2 – Study on the state of play of lawyers training in EU law”. Küsitluse viisid läbi Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu (CCBE) ja Euroopa Avaliku Halduse Instituut (EIPA).